

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Institutt for energiteknikk
PB 40
2027 KJELLER

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/3513	05.02.19

Statsbudsjettet 2019: Oppdragsbrev til Institutt for energiteknikk

1.	Innledning	1
2.	Overordnede utfordringer og prioriteringer	2
3.	Ansvarsforhold og oppgavefordeling mellom NFD, NND og IFE	2
4.	Mål- og resultatstyringssystem	2
5.	Prioriterte tiltak og bestillinger i 2019	3
6.	Andre forutsetninger og krav	5
7.	Budsjettvedtak og fullmakter for 2019	5
8.	Styringdialog og rapportering	7

Vedlegg 1: Styringskalenderen for 2019

Vedlegg 2: MRS for IFEs nukleære virksomhet

1. INNLEDNING

Vi viser til Innst. 8 S (2018–2019) og Prop. 1 S (2018–2019) for Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Institutt for energiteknikk (IFE) i 2019.

Dette oppdragsbrevet fastsetter målbilde og prioriterte tiltak for Institutt for energiteknikk's nukleære virksomhet i 2019. Brevet spesifiserer også enkelte konkrete oppgaver og bestillinger for 2019.

Departementet tar forbehold om at IFE innenfor gjeldende budsjetttrammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til de som er beskrevet i dette brevet. I slike tilfeller skal det sendes tillegg til dette oppdragsbrevet.

2. OVERORDNEDE UTFORDRINGER OG PRIORITERINGER

IFE er som konsesjonshaver ansvarlig for sikker drift og sikring av atomanleggene på Kjeller, Halden og Himdalen. IFEs nukleære anlegg er utpekt som skjermingsverdige objekt i medhold av sikkerhetsloven. IFE skal i 2019 prioritere arbeidet med å oppgradere sikringen av atomanleggene. Videre skal IFE sørge for at nødvendig kompetanse ved Haldenreaktoren ivaretas, slik at sikker drift opprettholdes og at reaktoren kan dekommisjoneres på en trygg og mest mulig kostnadseffektiv måte. Det skal prioriteres å videreføre Haldenprosjektet innen nukleær sikkerhet, uten drift av reaktoren, for å bidra til nukleær aktivitet i Halden, sikring av kompetanse og internasjonal finansiering.

3. ANSVARFORHOLD OG OPPGAVEFORDELING MELLOM NFD, NND OG IFE

Det er viktig med avklarte ansvarsforhold mellom Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), Norsk nukleær dekommisjonering (NND) og IFE. NFD bevilger midler til IFEs nukleære virksomhet og sikringstiltak, og følger dette opp gjennom oppdragsbrev og styringsdialog. NFD bevilger midler til og styrer NND. NND vil være under oppbygging i 2019. Ettersom NND bygges opp, vil etaten kunne overta oppgaver og ansvar for oppfølging av oppgaver fra NFD og IFE. NFD vektlegger at NND innehar nødvendig kompetanse før oppgaver kan overføres. Det legges videre vekt på utstrakt samarbeid og en felles målforståelse mht. avklaring av ansvar mellom NND og IFE. Planleggingen skal til enhver tid legge tildelt budsjett til grunn.

Overtagelse av konsesjonsbelagte oppgaver fra IFE (drift og dekommisjonering av nukleære anlegg) vil ta tid, gitt bl.a. krav fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) til samlet kompetanse. Opprettelsen av NND vil endre og redusere departementets styringsbehov og -dialog med IFE, da de fleste statlige oppdrag og midler på det nukleære området med tiden vil kanaliseres gjennom NND.

4. MÅL- OG RESULTATSTYRINGSSYSTEM

NFD har et politisk eieransvar for oppfølging av IFEs nukleære virksomhet for å sikre statlig kontroll med området. IFE er en selveiende forskningsstiftelse og oppfølgingen må skje innen rammen av stiftelseslovgivingen. Som ledd i oppfølgingen av dette ansvaret varslet NFD i oppdragsbrevet til IFE av 17. januar 2018 at det i løpet av 2018 vil utarbeides et mål- og resultatstyringssystem (MRS) for departementets tilskudd til stiftelsen. MRS-systemet som presenteres i den vedlagte MRS-rapporten er et resultat av dette arbeidet og skal ligge til grunn for NFDs tilskudd til IFE. MRS-systemet tas i bruk fra og med budsjettåret 2019.

Det er definert følgende hovedmål med tilhørende delmål for NFDs tildelinger til Institutt for energiteknikk:

Hovedmål
Ivareta sikkerhet ved nukleære anlegg, samt trygg og effektiv håndtering av nukleært avfall og -infrastruktur

Delmål
1. Nødvendig fremdrift i planlegging og gjennomføring av dekommisjonering
2. Nødvendig fremdrift i arbeidet med håndtering og oppbevaring av reaktorbrensel og nukleært avfall
3. Ivareta sikring av objekter og informasjon som har et særskilt beskyttelsesbehov
4. Ivareta sikkerhet ved nukleære anlegg
5. Effektiv bruk av offentlige midler

MRS-rapporten gir detaljert beskrivelse av hovedmålet, delmålene og styringsindikatorene. Hovedmålet og delmålene ligger til grunn for styringsdialogen mellom departementet og IFE. IFEs prioriteringer innen bruk av bevilgninger på det nukleære området skal være innrettet mot høyest mulig måloppnåelse, innenfor de rammer og føringer som følger av MRS-systemet og dette oppdragsbrevet.

5. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2019

5.1. For delmål 1

Utredning av dekommisjonering av anleggene på Kjeller

NFD har gitt IFE i oppdrag å utarbeide grunnlagsdokumentasjon fram til KS1 trinn 2 for dekommisjonering av de nukleære anleggene i Halden, jf. brev av 14.06.18. Oppdraget er todelt, der den første delrapporten skal omfatte de konsesjonsbelagte anleggene i Halden, og leveres innen utgangen av 2018, mens den andre delrapporten om anleggene på Kjeller igangsettes når delrapport 1 er ferdigstilt. Det framgår av brevet at departementet vil komme tilbake til dato for overlevering av tilsvarende rapport for Kjeller. IFE skal levere tilsvarende delrapport for Kjeller innen 1.august 2019.

5.2. For delmål 2

Midlertidige lagre for brukt reaktorbrensel

IFE skal prioritere oppfølging av pålegg om etablering av nye lagre / utvidet lagringskapasitet på Kjeller og i Halden.

Behandling av brukt reaktorbrensel

IFE undersøker mulighetene for å behandle brukt reaktorbrensel både med det svenske selskapet Studsvik og det franske selskapet Orano. DSA har i tillegg fått utarbeidet en rapport om direkteponering av brukt brensel. Valg av behandlingsmetode og hvor mye av det brukte brenselet som skal behandles, vil kunne ha stor betydning for valg av sluttoppbevaringsløsning. NND skal derfor etter oppdrag fra NFD få gjennomført en

konseptvalgutredning (KVU) for håndtering og sluttoppbevaring av brukt reaktorbrensel. IFE skal bidra aktivt til NNDs arbeid med nødvendig informasjon og dokumentasjon.

IFE skal i 2019 prioritere videre studier hos Orano og Studsvik og bidra til fremdrift i studiene.

Høyenriket uran

DSA jobber sammen med andre land for å se på løsninger for håndtering av norsk høyenriket uran. IFE, som eier av dette materialet, skal ha tett dialog om saken med DSA og bidra til fremdriften, der det er formålstjenlig. IFE bes rapportere til NFD om status i dette arbeidet innen 1.april 2019.

5.3. For delmål 3

Oppfølging av sikringspålegg

Som oppfølging av ny dimensjonerende trusselvurdering fremlagt av DSA i januar 2018 ble IFE pålagt å utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse med tiltaksplan innen 30. juni 2018. Som følge av fellestilsynet fra NSM og DSA i mars 2018 ble IFE også pålagt å utarbeide en tidfestet handlingsplan innen 1. desember 2018. IFE skal i 2019 prioritere oppfølging av handlingsplanene som bygger på ovennevnte pålegg fra hhv. DSA og fra fellestilsynet, samt oppfølging av eventuelle nye sikringspålegg, herunder DSAs varsel om pålegg om en tidfestet helhetlig handlingsplan innen 1.mars 2019.

5.4. For delmål 4

Sikker drift av KLDRA

IFE er politianmeldt for brudd på konsesjonsvilkår for drift av KLDRA Himdalen. IFE skal iverksette nødvendige tiltak for å sikre at vilkårene for sikker drift av KLDRA Himdalen overholdes.

5.5. For delmål 5

Driftsregime for Haldenreaktoren

IFE skal gå i dialog med DSA om mulige endringer i driftsregimet for Haldenreaktoren med tanke på best mulig utnyttelse av offentlige midler. Det bes om en statusrapportering innen 1. juni.

5.6. Øvrige bestillinger

Utredning av JEEP II-reaktoren

NFD har gitt i oppdrag til Norges forskningsråd å utrede nasjonal nytte og internasjonale forpliktelser knyttet til JEEP II-reaktoren. Reaktorens økonomi må også vurderes for å få en helhetlig oversikt. NFD ber derfor IFE innen 1. mars 2019 redegjøre for alle sider av reaktorens økonomi for perioden 2017-2019 og utsikter for perioden 2020-2023. Alle inntekts- og utgiftsposter skal vises, inkludert de som ikke har finansiering i dag.

IFEs bidrag til dekommisjonering og avfallshåndtering

Det er besluttet at IFE fra og med 2019 skal avsette 5 mill. kroner årlig til håndtering av atomavfall, i tillegg de til 3 mill. kroner som årlig avsettes i stiftelsen IFEs Dekommisjoneringsfond. IFE skal snarest gjøre Dekommisjoneringsfondet og IFEs årlige bidrag tilgjengelig for relevante tiltak innen dekommisjonering og avfallshåndtering, herunder

gjøre endringer i vedtektene, dersom det vurderes som nødvendig. Midler fra fondet vil frigjøres ved at NFD eller NND retter oppfordring til fondets styre om utbetalinger fra fondet, når det er behov for det. Overføring av midler fra fondet til NND må behandles i revidert nasjonalbudsjett 2019. Vi ber om et forslag fra IFE innen 1.mars 2019 for frigjøring av tilgjengelige midler.

Utredning av oppgaveoverføring fra IFE til NND

NFD har innledet en prosess med NND og IFE for en hensiktsmessig og forsvarlig overføring av oppgaver, finansiering og ansvar. All oppgaveoverføring skal legge juridiske, økonomiske, personal- og risikomessige vurderinger til grunn, og følge til enhver tid gjeldende regelverk. NND skal i samarbeid med IFE utføre en ekstern utredning av relevante problemstillinger vedrørende ansvars- og oppgaveoverføring. Mandatet for utredningsarbeidet og planen skal forankres i NFD. Basert på denne utredningen og egne vurderinger skal NND og IFE snarest mulig og senest innen 1. november 2019 legge fram en detaljert, operasjonell plan for oppgaveoverføring.

6. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

IFE har som innkjøper av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at IFE går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. IFE skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler.

7. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2019

7.1. Budsjettvedtak

For Institutt for energiteknikk er det fattet budsjettvedtak på kap. 929.

Kap.929	Institutt for energiteknikk	Beløp
Post 22	<i>Sikring av atomanlegg, kan overføres</i>	40 000 000
Post 51	<i>Tilskudd til atomforskning, kan overføres, kan nyttes under kap. 900, post 22</i>	147 000 000
Sum kap. 929		187 000 000

Det er i tillegg fattet følgende budsjettvedtak for Nærings- og fiskeridepartementet på kapittel 900:

Kap. 900	Nærings- og fiskeridepartementet	Beløp
Post 22	Trygg håndtering av norsk atomavfall og atomanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap. 929, post 51	70 000 000
Sum kap. 900		70 000 000

Bevilgningen over kap. 929, post 22 er til oppfølging av pålegg om sikringstiltak fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) og fra fellestilsynet til NSM og DSA. Midlene vil bli overført til IFEs konto i månedlige rater.

Når det gjelder bevilgningen over kap. 929, post 51 på 147 mill. kroner, er 42 mill. kroner bevilget til videreføring av Haldenprosjektet med en nedstengt reaktor og 105 mill. kroner til driftshvile i Halden, der formålet er å opprettholde nødvendig og sikker drift og kompetanse for dekommisjoneringsplanlegging. Midlene vil bli overført til IFEs konto i månedlige rater.

IFE skal selv fordele bevilgningene under kap. 929 for å sikre høyest mulig måloppnåelse.

Når det gjelder bevilgningen over kap. 900 post 22, kan IFE benytte inntil 58 mill. kroner til nødvendige oppryddingsrelaterte aktiviteter. Dette omfatter bl.a. drift av IFEs sektor atomavfall, videre utredninger om behandling av ikke-lagringsbestandig brukt reaktorbrensel, trygg midlertidig lagring av brukt brensel og planlegging av fremtidig dekommisjonering av reaktoranleggene. Bevilgningen skal også finansiere drift av det kombinerte lageret og deponiet for lav- og mellomaktivt radioaktivt avfall i Himdalen i Aurskog-Høland (KLDRA Himdalen). NND skal godkjenne prosjekter før de iverksettes. Utbetalinger fra kap. 900, post 22 vil skje på bakgrunn av fakturaer fra IFE. Fakturaene skal inneholde beskrivelse av hvilke (deler) av de oppgitte tiltakene som er gjennomført. Det skal skilles mellom utbetalinger knyttet til lønn av egne ansatte, investeringer og innkjøp av tjenester fra eksterne. IFEs kostnader skal ligge til grunn for faktureringen. NND skal kontrollere fakturaene og beskrivelsene før oversendelse til departementet.

12 mill. kroner over kap. 900, post 22 benyttes av NFD til øvrige utredninger på det nukleære området.

Fakturering kan skje når det er nødvendig, også på forhånd, dersom det er sikkert at utgiftene vil påløpe i løpet av kort tid og forskuddsvis utbetaling bidrar til mer effektive løsninger. Siste fakturering bør være departementet i hende innen 1. desember for å sikre utbetaling innen årsskiftet. Betalingsfrist må være innen 24. desember.

Det følger av § 5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet.

7.2. Budsjetfullmakter

Fullmakt om dekning av forsikringsansvar ved atomuhell

Statens selvassurans, jf. St.prp. nr. 9 (1998–99), omfatter IFEs atomanlegg i Halden og på Kjeller, Statsbyggs anlegg KLDRA Himdalen, all transport av radioaktivt materiale mellom

IFEs og Statsbyggs atomanlegg og midlertidig lagring av atomavfall på IFEs eiendom på Kjeller, i påvente av overføring til Haldalen. Atomenergiloven begrenser innehaverens ansvar for skader som skyldes virksomhet ved atomanlegg.

De norske atomanleggene ble ved kongelig resolusjon av februar 2009 vurdert å falle innenfor definisjonen av lavrisikoanlegg, og IFEs erstatningsansvar for atomulykker og tilhørende statsgaranti ble fastsatt til 80 mill. euro, med praktisk virkning fra det tidspunkt endringsprotokollen av 12. februar 2004 til Paris-konvensjonen om erstatningsansvar på atomenergiens område trer i kraft for Norge. Inntil endringene trer i kraft, vil nåværende ansvarsbeløp være regulert i atomenergiloven.

Stortinget samtykker i at NFD i 2019 kan gi tilsagn til IFE og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12.mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.

Tilsagnsfullmakt til videreføring av Haldenprosjektet, under kap. 929 post 51

Tilsagnsfullmakten knyttet til Haldenprosjektet reduseres til 42 000 000 kroner for 2019, fordi Norges bidrag til Haldenprosjektet blir redusert med en stengt reaktor.

8. STYRINGSDIALOG OG RAPPORTERING

IFE og NFD skal gjennom styringsdialogen vurdere og følge opp de mål og prioriteringer som er gitt i oppdragsbevet og MRS-systemet.

Det vil bli avholdt to styringsmøter mellom IFE og NFD i 2019, ett på våren og ett på høsten. IFE har ansvar for at rapportering skjer i henhold til føringer i oppdragsbrevet, MRS-systemet og vedlagte styringskalender.

IFE skal varsle NFD snarest mulig dersom føringer eller frister i oppdragsbrevet eller rapporteringskalenderen ikke kan oppnås. Vesentlige avvik og økt risiko skal rapporteres umiddelbart.

Prinsipielle spørsmål og spørsmål av vesentlig politisk karakter innen det nukleære området, herunder tiltak som kan påvirke den langsiktige ressursanvendelsen, og vesentlige spørsmål om sikkerhet og beredskap skal legges fram for NFD på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Vedlagt styringskalender gir en samlet oversikt over rapporteringsfrister.

Med hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Mari K. Kallåk
fung. avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Riksrevisjonen

Norsk nukleær dekommisjonering

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

VEDLEGG 1: STYRINGSKALENDEREN FOR 2019

Måned	Dato	Aktivitet
Jan.		
Feb.		
Mars	1. mars: 4. mars:	Ev. innspill til revidert budsjett 2019 Økonomi JEEP II-reaktoren Årsrapport 2018, jf. krav i MRS-rapporten
April	1. april 23. april	Rapportering status høyanriket uran Budsjettforslag 2020
Mai	22. mai	Styringsmøte vår
Juni	1. juni	Statusrapport driftsregime Halden
Juli		
Aug.	1. august	Grunnlagsdokumentasjon fram til KS1 trinn 2 for dekommisjonering av atomanleggene på Kjeller
Sept.	2. sept.: 20. sept.:	Halvårsrapport for første halvår 2019 Status økonomi per 31. aug., inklusive eventuelle innspill til endringsproposisjon høstsesjon 2019
Okt.	Okt. - nov.	Dialog om oppdragsbrev for 2020
Nov.	1. nov.: November	Innspill til store satsinger 2021. Det skal være ett felles innspill fra NND og IFE. Forslag til plan for oppgaveoverføring fra IFE til NND Styringsmøte høst
Des.	31. des.	Oppdragsbrev for 2020